

Харківський міжнародний ЮРИДИЧНИЙ ФОРУМ 2026

ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ

ЕКОЛОГО-ПРАВОВА
ГРОМАДСЬКА ПЛАТФОРМА:
ВІДНОВЛЮВАЛЬНО-КОМПЕНСАЦІЙНІ
МЕХАНІЗМИ ВІДШКОДУВАННЯ
ШКОДИ ДОВКІЛЛЮ В УМОВАХ
ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ

Харків Ужгород

Вітальне слово
ректора Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
Анатолія Павловича Гетьмана

Шановні учасники та учасниці панельної дискусії!
Шановні колеги, партнери, представники адвокатури, судової
влади, органів державної влади, наукової спільноти та
громадянського суспільства!

Від імені Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого щиро вітаю учасників панельної дискусії «Еколого-правова громадська платформа: відновлювально-компенсаційні механізми відшкодування шкоди довкіллю, завданої в умовах збройної агресії», що проводиться в межах Х Харківського міжнародного юридичного форуму.

Для нашого Університету надзвичайно важливо, що Еколого-правова громадська платформа відбувається вже вдруге та поступово формується як відкритий професійний простір для обговорення найбільш складних і водночас практично значущих питань екологічного права, екологічної безпеки, захисту екологічних прав людини та правових засад відновлення України.

Особливо приємно, що цього року платформа об'єднує не лише представників різних правничих і наукових середовищ, а й важливих інституційних партнерів. Висловлюю щирі вдячність юридичному факультету Ужгородського національного університету, Університету Коменського в Братиславі, а також громадським організаціям «Грасруте інститут» та Карпатській агенції прав людини «Вестед» за партнерство, підтримку та готовність спільно розвивати фахову еколого-правову дискусію. Така співпраця є особливо цінною, адже поєднує академічний, міжнародний, громадський і практичний виміри осмислення проблем відшкодування шкоди довкіллю, завданої в умовах збройної агресії.

Тема цього річної панельної дискусії має особливу актуальність і водночас стратегічне значення для правової системи України. Збройна агресія проти нашої держави спричинила масштабні, комплексні та довготривалі наслідки для довкілля, природних ресурсів, екосистем, водних об'єктів, земель, лісів, атмосферного повітря, біорізноманіття та територій, що мають особливу природоохоронну цінність. Водночас шкода, завдана довкіллю в умовах війни, не може розглядатися лише як екологічна або природоохоронна проблема. Вона має виразний правовий, гуманітарний, безпековий і відновлювальний вимір, оскільки безпосередньо пов'язана із захистом фундаментальних прав людини: права на безпечне для життя і здоров'я довкілля, права на життя і здоров'я, права власності, права на доступ до правосуддя та ефективних засобів правового захисту. Саме тому питання відшкодування шкоди довкіллю, завданої внаслідок збройної агресії, потребує не фрагментарних рішень, а цілісного правового підходу.

Особливого значення в цьому контексті набуває обговорення відновлювально-компенсаційних механізмів відшкодування шкоди довкіллю. Йдеться не лише про визначення розміру збитків чи юридичну фіксацію фактів руйнування природних об'єктів. Значно ширшим є завдання формування такої правової моделі, яка поєднуватиме належне документування, доказування, оцінку та компенсацію шкоди із реальним відновленням пошкоджених природних комплексів і екосистем. Важливо, щоб компенсаційний підхід не зводився виключно до грошового виміру завданих збитків, а був органічно поєднаний із відновлювальним компонентом. Відшкодування шкоди довкіллю має бути спрямоване не тільки на встановлення відповідальності держави-агресора, а й на створення правових передумов для екологічного відновлення України, забезпечення справедливості для постраждалих суспільних інтересів та узгодження національних механізмів із міжнародно-правовими стандартами і майбутніми репараційними процесами.

Особливо цінним є те, що до цієї дискусії долучаються представники судових інституцій, органів державної влади, Державної екологічної інспекції України, правозахисних і природоохоронних організацій, громадського сектору, українські та іноземні науковці, практикуючі юристи й експерти. Саме така міждисциплінарна та міжінституційна взаємодія здатна забезпечити формування комплексного бачення проблеми та напрацювання практичних рекомендацій для вдосконалення законодавства і правозастосовної практики.

Переконалий, що сьогоднішня панельна дискусія стане важливим внеском у розвиток еколого-правової науки, зміцнення принципу верховенства права, захист екологічних прав людини та формування ефективних механізмів відповідальності за шкоду, завдану довкіллю внаслідок збройної агресії.

Бажаю всім учасникам плідної роботи, змістовної професійної дискусії та результатів, які матимуть не лише наукове, а й практичне значення для правового захисту довкілля та відновлення України.

**З повагою,
Анатолій ГЕТЬМАН**

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

24 вересня

10:00 – 10:30

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

10:30 – 13:00

Виступи

РЕГЛАМЕНТ РОБОТИ

Формат проведення – ЗМІШАНИЙ

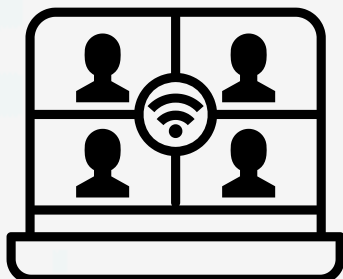
Виступи – до 10 хвилин

Участь в роботі форуму за умови

РЕЄСТРАЦІЇ

CLICK HERE

ZOOM

Ідентифікатор конференції:

837 3975 9382

Код доступу:

0612

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

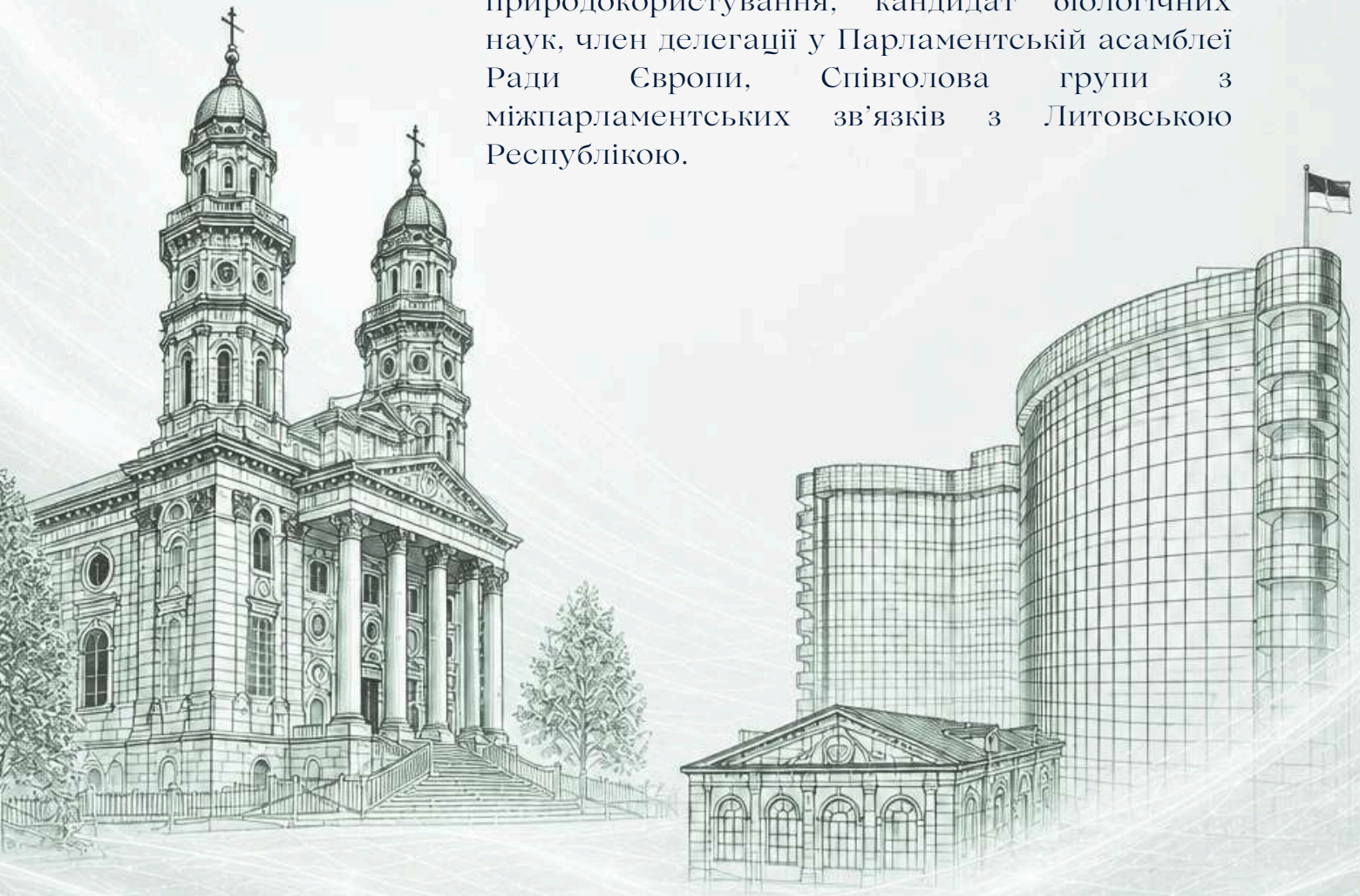
Пономаренко Юрій Анатолійович – проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор

Сарай Роман Дмитрович – кандидат юридичних наук, доцент, Голова Закарпатської обласної ради

Овчинникова Юлія Юріївна – народний депутат України, голова міжфракційного депутатського об'єднання "За довкілля, проти екоциду", голова підкомітету з питань лісових ресурсів, біорізноманіття, природних ландшафтів, об'єктів природно-заповідного фонду та з питань адаптації законодавства України до положень права ЄС Комітету ВРУ з питань екологічної політики та природокористування, кандидат біологічних наук, член делегації у Парламентській асамблеї Ради Європи, Співголова групи з міжпарламентських зв'язків з Литовською Республікою.

МОДЕРАТОРИ

Анісімова Ганна Валеріївна – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри екологічного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Лазур Ярослав Володимирович – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, в. о. декана юридичного факультету Ужгородського національного університету

Донець Ольга Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри екологічного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, голова ГО «Грасруте інститут»

ВИСТУПИ

Лемак Василь Васильович – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, Суддя Конституційного суду України

Тема виступу: Конституційні та екологічні людські права: тенденції ХХІ століття

Бабанли Расім Шагінович – доктор юридичних наук, Керівник Апарату Верховного Суду

Тема виступу: «Екологічні права: актуальні висновки ЄСПЛ»

Крат Василь Іванович – український правник, суддя Верховного суду. Входить до складу Об'єднаної Палати Касаційного цивільного суду в складі Верховного Суду, кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права НЮУ, член редакції ради юридичного журналу «Право України».

Тема виступу: Компенсація в приватному праві

Чечерський Віктор Іванович – доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри теорії та історії держави та права ВНЗ «Національна академія управління», начальник відділу Спеціалізованої екологічної прокуратури Офісу Генерального прокурора, Почесний працівник прокуратури

Тема виступу: Сучасні виклики для встановлення екологічної шкоди, заподіяної Україні внаслідок збройної агресії російської федерації.

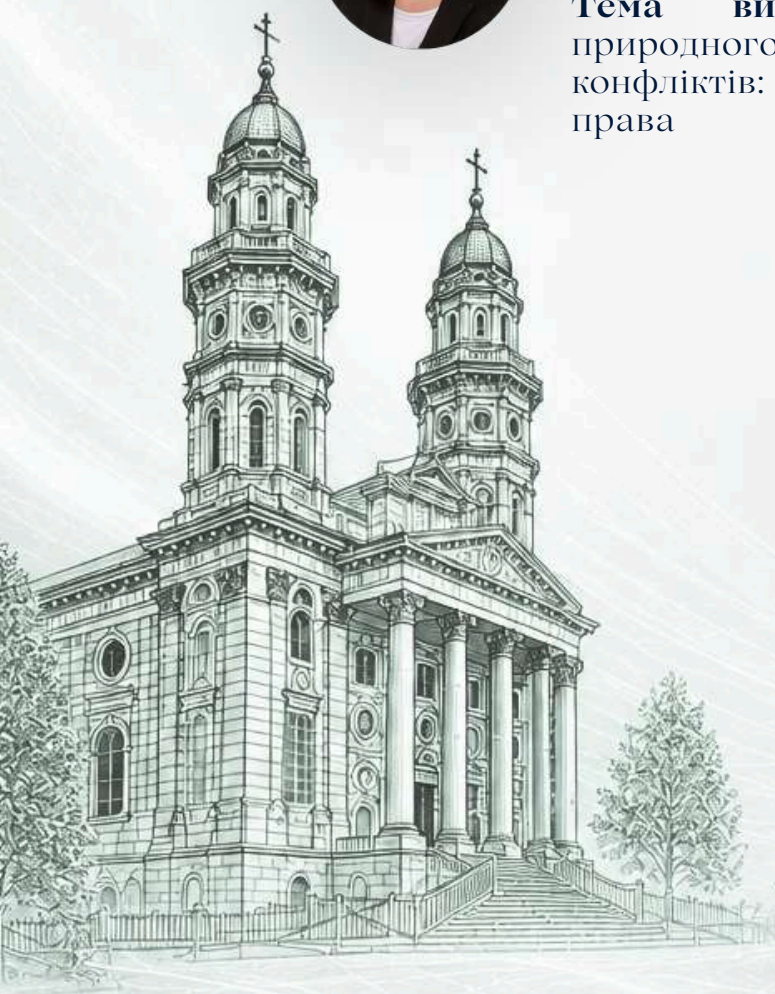
Ріпенко Артем Ігорович – доктор юридичних наук, партнер юридичної компанії «Де-юре», експерт Проєкту «Надання невідкладної правничої допомоги вразливим групам населення, які постраждали від війни в Україні», що реалізується ВГО «Асоціація правників України» за підтримки International Rescue Committee.

Тема виступу: Реєстр збитків для України. Можливості для бізнесу, що постраждав внаслідок агресії рф

Головка Людмила Олександрівна – кандидат юридичних наук, професор, доцент кафедри міжнародного права та міжнародних відносин Університету Коменського в Братиславі

Тема виступу: Захист навколишнього природного середовища під час збройних конфліктів: сучасні виклики міжнародного права

Тимочко Тетяна Валентинівна – голова ГО «Всеукраїнська екологічна ліга»

Тема виступу: Відшкодування та відновлення екологічної шкоди, завданої російською збройною агресією: позиція Всеукраїнської екологічної ліги

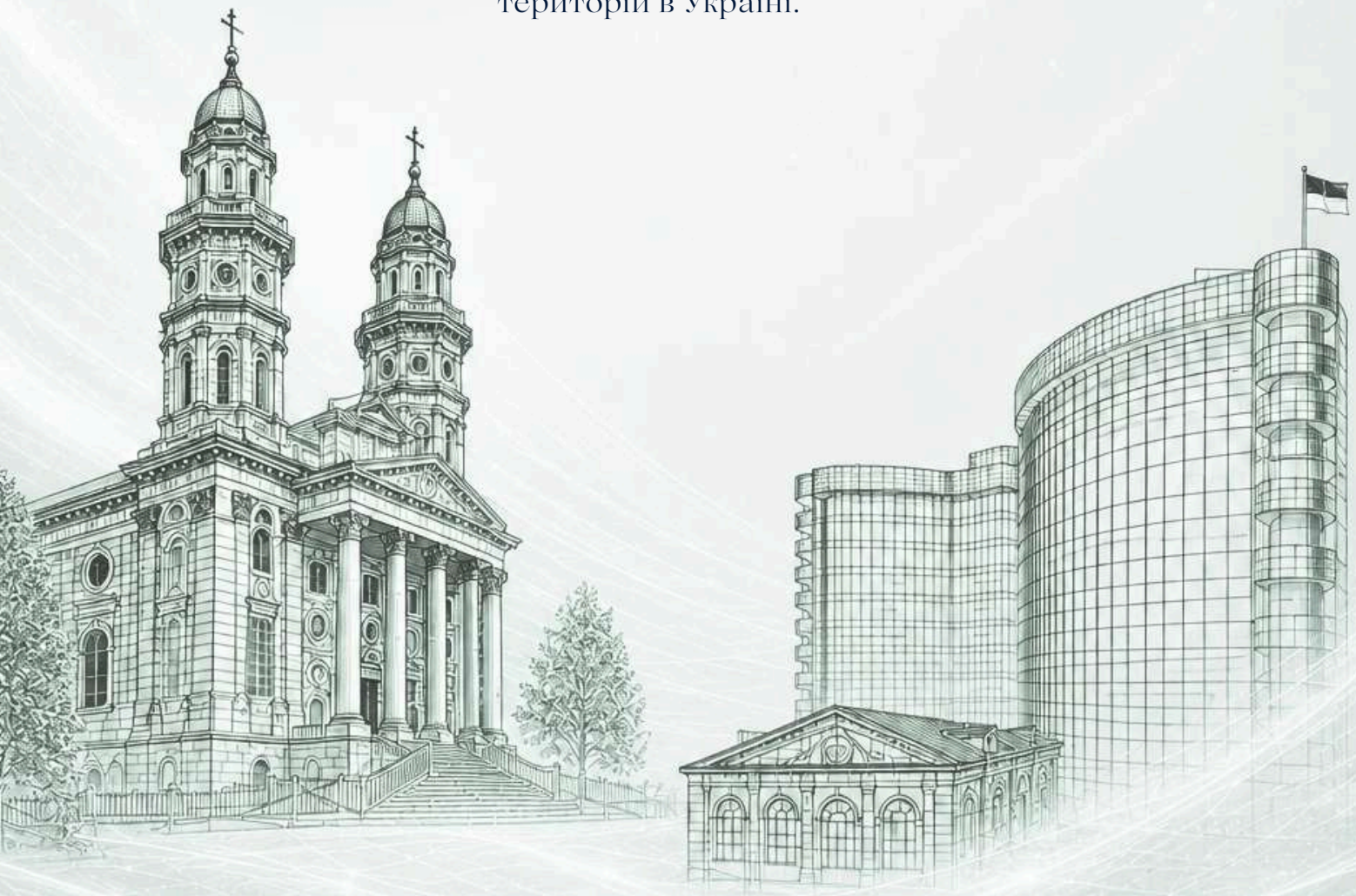

Чекарьов Євген Володимирович – доктор філософії в галузі права, адвокат, експерт центру стратегічних справ Української Гельсінської спілки з прав людини.

Тема виступу: Перспективи компенсації екологічної шкоди через механізми Реєстру збитків України (RD4U)

Василук Олексій Володимирович – голова Української природоохоронної групи – експертної організації біологів; український природоохоронець, що спеціалізується на заповідних територіях та збереженні біорізноманіття. Автор понад 700 публікацій, присвячених охороні довкілля. Ініціатор створення понад 60 нових природоохоронних територій в Україні.

Гаврилюк Руслан Борисович – голова Ради Національного екологічного центру України.

Тема виступу: Інструменти громадянської науки (citizen science) в оцінці впливу війни на довкілля

Балінський Владислав Мирославович – експерт з питань морської екології, гідробіології та екологічної журналістики, член ГО «Національний екологічний центр України».

Тема виступу: Дистанційне зондування як інструмент фіксації наслідків російської агресії в Азово-Чорноморському басейні

За результатами роботи панельної дискусії «Еколого-правова громадська платформа: відновлювально-компенсаційні механізми відшкодування шкоди довкіллю, завданої в умовах збройної агресії» планується підготовка тематичного електронного збірника тез доповідей. До публікації запрошуються науковці у галузях екологічного, міжнародного, адміністративного, конституційного права, права Європейського Союзу, автори міждисциплінарних досліджень, практикуючі юристи, представники органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадського сектору, а також здобувачі вищої освіти, аспіранти та молоді науковці.

Орієнтовні тематичні напрями публікацій:

1. Відновлювально-компенсаційні механізми відшкодування шкоди довкіллю, завданої внаслідок збройної агресії.
2. Правова природа, структура та особливості доказування екологічної шкоди в умовах війни.
3. Національні та міжнародно-правові механізми компенсації шкоди, завданої довкіллю.
4. Документування, фіксація та оцінка екологічної шкоди: правові й практичні аспекти.
5. Роль судових інституцій у захисті екологічних прав та забезпеченні відповідальності за шкоду, завдану довкіллю.
6. Практика Європейського суду з прав людини та її значення для захисту екологічних прав у контексті збройної агресії.
7. Діяльність органів державної влади та Державної екологічної інспекції України у сфері фіксації, оцінки та документування екологічної шкоди.
8. Участь громадського сектору, правозахисних і природоохоронних організацій у документуванні екологічної шкоди та адвокації.
9. Міжнародний реєстр збитків, компенсаційні механізми та перспективи врахування екологічної шкоди у репараційних процесах.
10. Перспективи вдосконалення законодавства України щодо відшкодування шкоди довкіллю, завданої в умовах збройної агресії.

Умови подання матеріалів:

Мови публікації: українська, англійська.

Дедлайн подання матеріалів: 14 жовтня 2026 року.

Для здобувачів вищої освіти обов'язково додається рецензія наукового керівника.

Формат видання: збірник тез буде опубліковано в електронному форматі та розміщено в репозитарії Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Вимоги до оформлення тез:

1. назва файлу повинна відповідати прізвищу та імені доповідача (наприклад, Донець О. В._тези);
2. обсяг тез доповіді: до 4 сторінок; усі поля – 2 см;
3. сторінки не нумеруються.
4. шрифт – Times New Roman № 14; міжрядковий інтервал – 1,5; стиль – Normal;
5. перший рядок: прізвище та ініціали автора (шрифт – напівжирний курсив, вирівняний по правій стороні);
6. другий рядок – вчене звання, науковий ступінь, посада, місце роботи (шрифт вирівняний по правій стороні);
7. нижче великими літерами – назва доповіді (шрифт напівжирний, вирівняний по центру);
8. далі – текст доповіді;
9. список використаних джерел розміщується наприкінці тексту та оформлюється відповідно до чинних стандартів бібліографічного опису;
10. схеми, діаграми, малюнки в тексті не друкуються;
11. посилання в тексті подаються у квадратних дужках із наскрізною нумерацією в порядку згадування;
12. здобувачі вищої освіти після списку використаних джерел зазначають інформацію про наукового керівника.

Подані матеріали мають відповідати принципам академічної доброчесності та будуть проходити перевірку на наявність академічного плагіату і некоректних текстових запозичень. Автори несуть персональну відповідальність за зміст тез, достовірність наведених даних і коректність цитування. Матеріали, що не відповідають зазначеним вимогам, а також вимогам академічної доброчесності або подані після встановленого строку, до публікації не приймаються.

Редакційна колегія залишає за собою право редагування або відхилення матеріалів, які не відповідають напрямку Конференції або вимогам до їх оформлення. За зміст і викладення матеріалу відповідальність несуть автор і науковий керівник.

Матеріали просимо подавати на електронну пошту: olya.donets@gmail.com

nlu.edu.ua

[flawhttps://www.uzhnu.edu.ua/uk/
cat/faculty-flaw](https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/faculty-flaw)

Univerzita Komenského
v Bratislave

<https://uniba.sk/>

<https://kaplvested.info/>

<https://tgi.org.ua/>

